

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՑԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Պատմություն

ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Մովսիսյան Ֆելիքս Վազգենի /Ս.Ա.Հ./

Արձանագրություն № 15

« 18 » մայիսի, 2023 թ.

Պ/բ -040 - ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐԸ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն`	011401.00.6 - Մասնագիտական մանկավարժություն / Պատմություն
	<i>/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/</i>
Կրթական ծրագիր`	011401.18.6 - Պատմություն
	<i>/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/</i>
Որակավորման աստիճան`	Բակալավր
	<i>/բակալավր, մագիստրատուրա/</i>
Ամբիոն`	Պատմության
	<i>/ամբիոնի լրիվ անվանումը/</i>
Ուսուցման ձևը`	հեռակա
	<i>/առկա, հեռակա/</i>
Կուրս/կիսամյակ	5-րդ կուրս, 2-րդ կիսամյակ
Դասախոս(ներ) `	պ.գ.թ. Բենիկ Վարդանյան Էլ. փոստ vbenik@yahoo.com
Հասցե`	Երևան, Չարենց 15

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրներ
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները
8. Դասավանդման մեթոդներ
9. Ուսումնառության մեթոդները
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ
  - 12.1 Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ
  - 12.2 Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ
  - 12.3 Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
  - 12.4 Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում
14. Գնահատում
  - 14.1 Ուսանողների գիտելիքների ստուգում
  - 14.2 Հարցաշար
  - 14.3 Գնահատման չափանիշներ
15. Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹

«Նախաքաղաքակրթության պատմություն» առարկան ուսումնասիրում է

Ընդհանուր դրույթներ

1. «Հայաստանի հնագիտական հուշարձանները» առարկայի ուսումնամեթոդական փաթեթը կազմված է բակալավրի հիմնական կրթական ծրագրով, ՎՊՀ-ում բարձրագույն մասնագիտական կրթության պետական չափորոշիչներով կազմված ուսումնական պլաններին համապատասխան: «Հայաստանի հնագիտական հուշարձաններ» առարկայի ուսումնամեթոդական փաթեթը նպատակաուղղված է բակալավրական կրթության կազմակերպմանը, ուսանողների ընդհանուր բազային գիտելիքների ընդլարնմանը:
2. «Հայաստանի հնագիտական հուշարձաններ» առարկայի ուսումնամեթոդական փաթեթը կարգավորում է առարկան ուսումնամեթոդական նյութերով մշտապես վերազինման պրոցեսը, հայ ազգագրության որպես գիտության նվաճումների ներդրումը ուսումնական գործընթաց, նպաստում է ուսանողի անհատական և ինքնուրույն արդյունավետ աշխատանքի պայմանների ստեղծմանը, խթանում է ուսումնական գործընթացի առաջընթացը:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

Դասընթացի նպատակն է

1. Ուսումնասիրել Հայաստանի հնագիտական հուշարձանները՝ ճարտարապետության, նյութական մշակույթի և այլ ասպեկտներով:
2. ուսանողներին ծանոթացնել նախնադարյան հասարակության պատմությանը՝ ըստ հասարակական զարգացման և մշակութային զարգացման փուլերի և այդ զարգացման օրինաչափությունների:
3. Ուսանողներին սովորեցնել գիտելիքներն ու ունակությունները կիրառել պրակտիկ գործունեության մեջ:

2.1. Դասընթացի խնդիրներն են

- ծանոթացնել հնագիտական հուշարձաններին, ծանոթացնել դրանց տեղադրություններին, բնույթին, շերտագրությանը:
- Սովորեցնել հնագիտական մշակույթների փուլաբաժանումը

---

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթարվիների

- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին կատարել հետազոտություններ և եզրահանգումներ ըստ արդյունքների:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները

«Հայաստանի հնագիտական հուշարձաններ» առարկայի իմացության մուտքային պահանջը հնագիտության, հնագույն պատմության, հայոց պատմության, հայկական մշակույթի պատմության ու աշխարհագրության իմացությունն է:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը²

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

Հնագիտական սկզբնաղբյուրները, հնագիտական հուշարձանների տեսակները, դասակարգումը, հնագիտական հուշարձանների տեղադրությունն ու շերտագրությունը, ժամանակագրությունը:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա) Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

- ԳԿ1** վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,
- ԳԿ4** մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,
- ԳԿ9** խնդիրների լուծում,
- ԳԿ10** որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

- ՀԳԿ1** գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
- ՀԳԿ2** հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,
- ՀԳԿ3** սովորելու ունակություն,
- ՀԳԿ8** ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ) Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

- ԱԿ2** հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
- ԱԿ4** ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
- ԱԿ6** կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,
- ԱԿ11** տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,
- ԱԿ14** տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

պահանջների³.

«Նախաքաղաքակրթության պատմություն» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել մասնագիտական գործունեության ընթացքում:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)		2 կրեդիտ/60 ժամ

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն		4
Գործնական աշխատանք		
Սեմինար պարապմունք		4
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք		52
Ընդամենը		60
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	ստուգարք	

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁴

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը

³ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

⁴ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:

- **Մեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Մեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

Մեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակության հարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

8. Դասավանդման մեթոդներն են՝ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք:

9. Ուսումնառության մեթոդներն են՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ակտրիթիմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում:

---

⁵ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁶.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարամունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	ինքնուրույն աշխատանք
1.	Հայաստանի հնագիտության զարգացման պատմությունը: Հնագիտության՝ որպես գիտության ձևավորման պատմությունը:	2				
2.	Հայաստանի քարեդարյան և բրոնզեդարյան հուշարձաններ		2			
3.	Հայաստանի երկաթեդարյան և ուրարտական հուշարձանները	2				
4.	Հայաստանի հետուրարտական շրջանի և անտիկ հուշարձանները: Հայաստանի միջնադարյան հուշարձանները		2			
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		4	4			

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Renfrew C., Bahn P. G. Archaeology: Theories, Methods, and Practice, London, 1991.	1991
2.	Ս. Խնկիկյան Օ.Ա. Հայաստանի հնագիտություն, Ե.,2009:	2009
3.	Սարգսյան Ս. Հ. , Նախնադարյան համայնական հասարակագրը Հայաստանում	1967

⁶ Նման է օրացուցային պլանին

4.	Մարտիրոսյան Հ. Ա. , Գիտությունն սկսվում է նախնադարում	1978
5.	Ալեքսեյ Վ., Պերշից Ա., Նախնադարի հասրակության պատմություն, Երևան	2012
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Кушнарева К.Х. Древнейшие памятники Двина, Ер., 1977.	
2.	Badalyan R.S., Avetisyan P.S. Bronze and Early Iron Age Archaeological Sites in Armenia: I. Mt. Aragats and Its Surrounding Region, British Archaeological Reports, International Series 1697, Oxford, 2007.	2007
3.	Թորոսյան Ռ.Ս., Թեղուտի վաղ երկրագործական բնակավայրը (մ.թ.ա. 4-րդ հազարամյակ), Ե., 1976:	1976
	Есаян С.А. Древняя культура северо-восточной Армении. Ер., 1976.	1976
4.	Tiratsyan G.A. From Urartu to Armenia, Civilisations du Proche Orient I/4, Neuchâtel, 2003.	2003
7.	Ավետիսյան Հ., Բորոխյան Ա. Ուրարտուի հնագիտություն, Ե., 2010:	2010
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
2.		

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁷
1.	Հայաստանի հանգիտության զարգացման պատմությունը: Հնագիտության՝ որպես գիտութե-	Ռուսական կայսրությունում հնագիտական գործունեությունը, Հայաստանում հնագիտական գործունեությունը, առաջին պեղումները:	2	Խնկիկյան 2009, Զալանթարյան, Մելքոնյան 2005, Кушнарева 1993.

⁷ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, որ.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	յան ձևավորման պատմությունը			
2.	Հայաստանի վաղ, միջին և ուշ բրոնզեդարյան հուշարձանները	Վաղբրոնզեդարյան հանրությունների կերտած մշակույթի ուսումնասիրում, հուշարձանների ըստ աշխարհագրական գոտիների ուսումնասիրում: Ըստ մշակութային ընդհանրությունների, կուսումնասիրվի թռեղք-վանածոյան, կարմիրբերդյան և այլ ՄԲ մշակույթները: Լճաշենի, Լոռի Բերդի, Գեղարտի, Շիրակավանի և Արթիկի օրինակով կուսումնասիրվի Հայաստանի ուշ բրոնզ դարի մշակույթը:	2	Kushnareva 1997, Խանգաղյան 1967, Мартиросян 1964, Sagona 1984.

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	<i>Թեմա</i>	Ուսումնասիրվող հարցեր	<i>Ժամաքանակ</i>	Մտուցման ձևը	Գրականություն⁸
1.	Հայաստանի հին, միջին և նոր քարեդարյան հուշարձաններ	Ներկայացնել քարեդարյան մշակույթները (Շեյ, Աշել ևն), դրանց զարգացումը, հիմնական հուշարձանները: Ներկայացնել քարեդարյան մշակույթները (Շեյ, Աշել ևն), դրանց զարգացումը, հիմնական հուշարձանները	2	սեմինար	Ալեքսեև Վ., Պերշից 2012. Սարդարյան 1967, Renfrew C., Bahn P. G. 1991 Իսկիկյան 2009, Палеолит СССР, Chataigner C., 1995, Gasparyan B., Arimura M. 2014.
2.	Հայաստանի երկաթեդարյան և ուրարտական հուշարձանները	Ըստ վաղերկաթեդարյան առանցքային հուշարձանների տվյալների (Դվին, Մեծամոր, Լոռի Բերդ ևն) կուսումնասիրվի այդ ժամանակաշրջանի հուշարձանները: Ուրարտական քաղաքային հուշարձանների ուսումնասիրության օրինակով կծանոթանան տվյալ շրջանի կենցաղի, նյութական մշակույթին:	2	սեմինար	Kushnareva 1997, Мартиросян 1964, Sagona 1984, Ավետիսյան 2014, Դևեջյան 2006. Ավետիսյան, Բոբոխյան 2010, Իսրաելյան 1971, Арутюнян 1970, Оганесян 1960, Мартиросян 1964, 1974

⁸ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ⁹	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹⁰
1.	Վանի թագավորության շրջանի հնագիտական հուշարձանները. Կարմիր Բլուր, Էրեբունի, Լոռի Բերդ, Շիրակավան	Ուրարտական հուշարձաններ: Ուրարտական քաղաքները Արարատյան դաշտում, Շիրակում, Լոռիում	ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր	ԼԳ 1-7
2.	Լոռու մարզի հնագիտական հուշարձանների նոր հետազոտությունները	Թռեղք-Վանաձորյան մշակույթ Լոռի Բերդ, Կուրթան,	ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր	ԼԳ 1-7
3.	Վանաձորի «Արքայական» դամբանը	Միջին բրոնզի դար: Վաղ պետական կազմավորումներ: Ոսկու ֆենոմեն: Թռեղք-Վանաձորյան մշակույթ	ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր	ԼԳ 1-7

⁹ Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

¹⁰ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր. ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

13. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹¹:

13.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝ առավելագույնը 20 միավոր,
- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

13.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում

Դասընթացն ամփոփվում է ստուգարքով:

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության

---

¹¹«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

Ստուգարքով ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ ստուգումների և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:¹²

13.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Հայաստանի հանգիտության զարգացման պատմությունը: Հնագիտության՝ որպես գիտության ձևավորման պատմությունը
2. Հայաստանի ստորին-, միջին- և ուշքարեդարյան հուշարձաններ
3. Հայաստանի միջին- և նորքարեդարյան հուշարձանները
4. Հայաստանի վաղբրոնզեդարյան հուշարձանները
5. Հայաստանի միջինբրոնզեդարյան հուշարձանները
6. Հայաստանի ուշբրոնզեդարյան հուշարձանները
7. Հայաստանի վաղերկաթեդարյան հուշարձանները
8. Հայաստանի ուշերկաթեդարյան հուշարձանները
9. Հայաստանի ուրարտական հուշարձանները
10. Հայաստանի հետուրարտական շրջանի հուշարձանները:
11. Հայաստանի անտիկ շրջանի հուշարձանները
12. Հայաստանի վաղմիջնադարյան հուշարձանները
13. Հայաստանի զարգացած միջնադարի հուշարձանները
14. Հայաստանի ուշմիջնադարյան հուշարձանները

Ա) 1-ին ընթացիկ ստուգում

Ընդգրկված թեմաները.

1. Հայաստանի հանգիտության զարգացման պատմությունը: Հնագիտության՝ որպես գիտության ձևավորման պատմությունը
2. Հայաստանի ստորին-, միջին- և ուշքարեդարյան հուշարձաններ
3. Հայաստանի միջին- և նորքարեդարյան հուշարձանները
4. Հայաստանի վաղբրոնզեդարյան հուշարձանները
5. Հայաստանի միջինբրոնզեդարյան հուշարձանները
6. Հայաստանի ուշբրոնզեդարյան հուշարձանները
7. Հայաստանի վաղերկաթեդարյան հուշարձանները

Բ) 2-րդ ընթացիկ ստուգում

Ընդգրկվող թեմաները.

- Հայաստանի ուշերկաթեդարյան հուշարձանները
- Հայաստանի ուրարտական հուշարձանները
- Հայաստանի հետուրարտական շրջանի հուշարձանները:
- Հայաստանի անտիկ շրջանի հուշարձանները
- Հայաստանի վաղմիջնադարյան հուշարձանները
- Հայաստանի զարգացած միջնադարի հուշարձանները
- Հայաստանի ուշմիջնադարյան հուշարձանները

1.1. Գնահատման չափանիշները¹³.

- Տեսական գիտելիքներ
- Մեմինար պարապմունքները /չորս հարցում /
- Ինքնուրույն աշխատանքը /երկու աշխատանք /

¹² Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

¹³ **Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման**

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն`	011401.00.6 - Մասնագիտական մանկավարժություն /Պատմություն <i>/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/</i>
Կրթական ծրագիր`	011401.18.6 – Պատմություն <i>/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/</i>
Որակավորման աստիճան` բակալավր	<i>/բակալավր, մագիստրատուրա/</i>

Վանաձոր 2023

Հեռակա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Պ/բ-040 – Հայաստանի հնագիտական հուշարձանները			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 8-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	8	Դասախոսություն	4
			Մեմինար	4
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	52		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Առարկայի նպատակը Հայաստանի հնագիտական հուշարձանների ուսումնասիրությունն է՝ ճարտարապետության, կյուլթական մշակույթի և այլ ասպեկտներով: Առարկայի խնդիրներն են՝ ծանոթացնել հնագիտական հուշարձաններին, ծանոթացնել դրանց տեղադրություններին, բնույթին, շերտագրությանը:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Գիտելիք</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.տարբերել հնագիտական մշակույթները և դարաշրջանները գաղափարական հիմնավորումները 2.տարբարակել մարդկային հասարակության զարգացման հիմնական փուլերը, <p>Հմտություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն 2.հետազոտություններ կատարելու ունակություններ 3.սովորելու ունակություն 4.առաջնորդի հատկություններ 5.որակի կարևորության գիտակցում 			

	<p>6. Կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները</p> <p>Կարողունակություն</p> <p>1. վերլուծման և համադրման ունակություն</p> <p>2. կազմակերպման և պլանավորման ունակություն</p> <p>3. հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ</p> <p>4. տեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն, տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվություն գտնելու և վերլուծելու ունակություն</p> <p>5. քննադատական վերլուծություն և ինքնաքննադատման ունակություն</p> <p>6. միջառարկայական թիմում աշխատելու ունակություն</p>
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>Չայաստանի հնագիտական հուշարձանները» առարկան դասվում է պատմության գիտությունների շարքին: Չնագիտական հետազոտությունները միակ ու գլխավոր սկզբնաղբյուրն են նախագրային հասարակությունների պատմության, մշակույթի վերականգման համար: Առարկայի ուսումնասիրությունը հնարավորություն է տալիս ծանոթանալու Չայաստանի հնաբնակ ցեղերի թողած կյանքական մշակույթին, ճարտարապետությանը, կրոնին, արվեստին: Չնագիտական հուշարձանների ուսումնասիրությունը հնարավորություն կտա ուսանողին ձեռք բերել գիտելիքներ քարի դարից մինչև անտիկ ժամանակաշրջան կայանների, բնակավայրերի, ամրոցների, դամբանադաշտերի մասին:</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Մեմինար, բանավոր հարցում, ինքնուրույն աշխատանք, ստուգաք</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Խնկիկյան Օ.Ա. Հայաստանի հնագիտություն, Ե., 2009 2. Սարգսյան Գ., Պատմամշակութային հուշարձանների պահպանության հիմունքներ, Ե., 2005: 3. Քալանթարյան Ա., Մելքոնյան Հ. Հնագիտական աշխատանքները Հայաստանում 1990-2003 թթ., Ե. 2005: 4. Avetisyan P., Bobokhyan A. (ed.). Archaeology of Armenia in Regional Context, Proceedings of the International Conference dedicated to the 50th Anniversary of the Institute of

Archaeology and Ethnography Held on September 15-17, 2009 in Yerevan, Yerevan, 2012.

5. Lindsay I., Smith A.T. A History of Archaeology in the Republic of Armenia, *Journal of Field Archaeology* 31/2, 2006.
6. Renfrew C., Bahn P. G. *Archaeology: Theories, Methods, and Practice*, London, 1991.
7. Թորոսյան Ռ.Մ., Թեղուտի վաղ երկրագործական բնակավայրը (մ.թ.ա. 4-րդ հազարամյակ), Ե., 1976:
8. Кушнарева К.Х. Южный Кавказ IX-II тыс. до н.э. Санкт Петербург, 1993.
9. Chataigner C., 1995, *La Transcaucasie au Néolithique et au Chalcolithique*, Lyon, *Maison de l'Orient Méditerranéen*, Oxford, B.A.R Inter. Ser. 624.